

JAN ERIK ØDEGAARD

Olaf Isaachsens gate 46
4514 MANDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Trude Engesland, 37 01 75 94

Svar på søknad om utsetting av utenlandske treslag - 377/1 Lindesnes kommune

Vi viser til din søknad av 3. november 2020 om utsetting av japanlerk på gnr. 377 bnr. 1 i Lindesnes kommune. Det søkes om å plante til et areal på ca. 4 dekar med 800 stk. japanlerk, *Larix kaempferi* til skogproduksjon. Arealet er kategorisert som skog med høy bonitet i AR5.

Av søknaden fremgår det at det søkes om planting av japanlerk med tanke på å etter hvert bygge et gårdssagbruk. Det nevnes også at eik har vært et alternativ, men blitt vurdert som uegnet på grunn av beiting fra hjortevilt.

Statsforvalteren kjenner til at det har blitt plantet relativt mye fremmede treslag i vestre deler av fylket i lang tid. På telefon opplyser skogansvarlig i Lindesnes kommune at det er lerk flere steder i dette området. Det er ikke gjort noen fullstendig kartlegging av forekomstene av de fremmede treslagene i kommunen.

Lovgrunnlaget

Søknaden behandles etter naturmangfoldloven (nml) og *forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål*, fastsatt av Miljøverndepartementet 1. juli 2012.

Formålet med forskriften er å hindre at planting av utenlandske treslag gir uheldige konsekvenser for naturmangfoldet, jf. §1 i naturmangfoldloven. Det er sentralt å sikre at forvaltningsmålene for naturtyper og arter ikke blir trua av de utenlandske artene, direkte eller indirekte, jf. naturmangfoldlova §§ 4 og 5.

Ved vurdering av en søknad om utsetting skal det legges vekt på eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet, inkludert særlig uheldige følger for biologisk mangfold, jf. forskriften § 7, første ledd. Det er ikke hjemmel til å gi tillatelse dersom det er grunn til å tro at utsetting

kan føre til vesentlige uheldige virkninger på det biologiske mangfoldet, enten på selve utplantingsområdet eller på området utenfor utplantingsområdet.

Alle offentlige vedtak som kan ha innvirkning på naturmangfold skal jf. § 7 vurderes etter naturmangfoldlovens § 8-12. Vurderingene skal fremgå av vedtaket. I tillegg legger Statsforvalteren vekt på andre samfunnsviktige interesser jf. § 14.

Kunnskapsgrunnlaget

Ifølge offentlige databaser er det ikke registrert spesielle miljøverdier, rødlistearter eller automatisk fredete kulturminner på omsøkt areal. Det er imidlertid registrert flere MiS-figurer i en radius på 400-1000 meter fra omsøkte utplantingsområde.

I «Fremmedartslista 2018» er japanlerk og hybridlerk vurdert under ett da de er vanskelig å skille fra hverandre. Artsdatabanken har vurdert japanlerk til å ha en «høy risiko». Japanlerk har moderat invasjonspotensiale og middels økologisk effekt. Til sammenlikning er Sibirlerk (*larix sibirica*) vurdert å ha lav risiko.

Statsforvalteren har hentet faktagrunnlag om Japanlerk fra Sandvik m.fl. 2012, *Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold*, DN-utredning 8 og Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet sin *utredning av forbud mot utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål*, Rapport M-1378.2019. Treslaget har generasjonstid på ca. 40 år. Det har en juvenil periode (ungdomstid) på ca. 15 år og frøintervall på ca. 4 år. Lerkeartene feller nålene om høsten og slipper lys ned til bakken. Lerka er lyskrevende og foryngelse kan i liten grad etablere seg i skog, og på andre skyggefulle steder. Spredningsrisikoen er størst på åpne areal og opp mot fjellet. Frøene er lette og sprer seg med vinden. Estimert spredningsdistanse for arten er 2420 meter ved en vindhastighet på 10 m/s og 4850 meter med vindhastighet 20 m/s. Spredperioden er på høsten og man kan regne med at det i dette området vil være perioder på høsten med vind i dette intervallet. Spredningsrisikoen vil avhenge av hvor eksponert trærne er i terrenget og hvilken type areal frøene lander på.

Man må forvente at et eventuelt plantefelt står i minst 70 år. Det vil være stor mulighet for at frø vil kunne spre seg til nærliggende natur. Naturmangfoldlova § 9 (før- var-prinsippet) og samla belastning § 10 må derfor legges til grunn ved vurdering av sprednings- og etableringsrisiko i verdifull natur i områdene rundt plantefelt.

Det er viktig å være føre-var i forhold til bruk av utenlandske treslag. Utplantingsfeltet er lite og det er beskrevet som en skråning med mye store stein i søknaden. På omsøkte utplantingssted er det ikke registrert norske ansvarsarter, trua arter eller MiS-figurer. Under saksbehandlingen har det ikke kommet frem opplysninger som tyder på at det på utplantingsområdet fins andre arter eller naturtyper som det er et ansvar for å ta vare på jf. forvaltningsmål i naturmangfoldlova §§ 4 og 5. Statsforvalteren ser derfor ikke at utplantning av japanlerk vil kunne føre til tap av biologisk mangfold på selve utplantingsarealet.

Det er imidlertid registrert naturverdier i området rundt omsøkte plantefelt, som nevnt over. Kunnskapen om naturmangfoldet i området vurderes som tilstrekkelig for å behandle søknaden, jf. nml § 8.

Statsforvalterens vurdering

Det er ikke registrert noen naturverdier eller arter på selve utplantingsområdet, men det er registrert flere MiS-figurer, i hovedsak rik bakkevegetasjon, i nærheten av omsøkt tiltak. Japanlerk er risikovurdert av Artsdatabanken til å ha høy risiko for spredning. Statsforvalteren mener at det kan plantes norske treslag eller andre treslag med mindre spredningsrisiko i utplantingsområdet. Det er flere treslag som vil være aktuelle alternativ for å opprettholde tilfredsstillende skogproduksjon. Samtidig vil dette redusere faren for skade på naturmangfoldet jf. føre-var-prinsippet i §9 i naturmangfoldloven om samla belastning, §10.

Ved vurdering av om det kan gis tillatelse til å plante ut fremmede treslag, skal de uheldige konsekvensene veies opp mot andre samfunnsinteresser som eksempelvis nytteverdien av utplantingen, jf. naturmangfoldloven §14. Omsøkte utplanting er av et omfang som ikke vurderes å ha stort nok næringsmessig omfang til at det bør tillates å plante en fremmed art med så høy risiko for spredning i et område med registrerte miljøverdier. Selv om det i dag eksisterer flere lerkefelt i kommunen, mener Statsforvalteren samfunnsinteressene med å plante til et nytt felt med japanlerk ikke veier opp mot de negative konsekvensene et nytt felt vil medføre. Dette fordi stedeagne treslag eller andre fremmede treslag med mindre spredningsfare vil være et alternativ til japanlerk. Da det skal legges vekt på føre-var-prinsippet konkluderer Statsforvalteren med at det ikke kan gis tillatelse til utplanting av Japanlerk som omsøkt.

Vedtak

Med hjemmel i *forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål avslår Statsforvalteren i Agder søknaden om å plante japanlerk på gnr. 377, bnr. 1 i Lindesnes kommune.*

Klagemulighet

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven kap. VI. Klagefristen er tre uker etter du har mottatt vedtaket. Miljødirektoratet er klageinstans, men klagen sendes til Statsforvalteren i Agder og håndteres av Miljødirektoratet dersom Statsforvalteren ikke omgjør eget vedtak. En eventuell klage skal vise til vedtaket det klages på og de endringer som ønskes.

Med hilsen

Tore Haugum (e.f.)
landbruksdirektør

Trude Engesland
rådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent